

Risicoanalyses

Voorwoord

Wat?

In dit document staan verschillende risicoanalyses gebundeld. Organisaties als Kind en Gezin, Speelmakers/ Loose Parts Play, Opgroeien, Kind en samenleving en VVSG hebben reeds heel wat informatie verzameld over het maken van een risicoanalyse. Gebruik dit document ter inspiratie bij het uitwerken van een risicoanalyse!

Voor wie?

Voor organisaties die op zoek zijn naar informatie over materialen, als team een vorming willen volgen over het gebruik van materialen of anderen, tips en verdere informatie.

Kind en Gezin

Bij Kind en Gezin maken ze een opdeling: "Wat en waarom is een risicoanalyse nodig en nuttig, actie-lijsten, de 3 A's van de risicoanalyse, tips om aan de slag te gaan en tot slot waar je hulp kan zoeken."

 [LINK](#)

Wat en waarom: een risicoanalyse is een voortdurend proces!)

- Aandacht voor risico's en noden
- Onaanvaardbare risico = no go
- Groeikansen voor kinderen = veiligheid garanderen
- Vanuit je beleidsvoerend vermogen een eigen beleid uitwerken, aangepast aan jou opvang (= vanuit Vlaanderen geen gedetailleerde vergunningsvoorwaarde; zelf invullen)
- Opvang moet wel wettelijk een risicoanalyse maken
- Tweejaarlijkse cycluscontrole = niet meer verplicht, continu aandacht wel snoezelruimtes,...

Tips

- Dagelijkse activiteiten/ maken van plannen: continu aandacht voor veiligheid
- Wacht niet, pas aan wanneer je denkt dat het nodig is. Gebruik elke gebeurtenis die tot

- schade had kunnen lopen als aanleiding om preventiebeleid te herbekijken;
- Continue aandacht voor gevaren is belangrijker dan het hebben van een uitgebreide analyse.

Onaanvaardbare en aanvaardbare risico's

- Onaanvaardbare risico's = meteen wegwerken!
- Aanvaardbare risico's = goed inschatten, onder begeleiding

Een aanpak volgens de context is belangrijk! (afhankelijk van hoeveel begeleiders, leeftijd kinderen, draagkracht medewerkers, soort activiteit...)

Waar hou je rekening mee?

In kaart brengen van volgende risico's om ze

te voorkomen:

- Verwondingen en ongevallen voorkomen
- Crisissen en levensbedreigende (situaties voorkomen)
- Verdwijnen van kinderen voorkomen
- Ziekte, besmetting en verontreiniging

In risicoanalyse aandacht hebben voor draagkracht van medewerkers: kwaliteitsvol en integer handelen garanderen! Voorts ook permanente begeleiding voorzien en actief, auditief en visueel toezicht

De actielijsten

- [Vragen die je doen nadenken bij het opstellen/overlopen risicoanalyse](#)

De 3 A's van de risicoanalyse

- Niet verplicht te gebruiken
- Intern handig om te gebruiken in team/ tussen collega's
- **A**andacht voor de risico's en en noden van kinderen
  - Aandacht voor fysieke en emotionele

veiligheid van elk kind

- **A**fweging maken: gaat het over een (on)aanvaardbaar risico?
- **A**anpassing doen om het risico aanvaardbaar te maken
  - Risico beperkend, speelkans vergrotend
  - Hou rekening met budget, haalbaarheid, draagkracht...

Tips om aan de slag te gaan

- Reflecteer over veiligheid aan de hand van

foto's van spelende kinderen: breder beeld over wat er als veilig/onveilig wordt gezien

- Reflecteer aan de hand van de 3 A's: in [deze groep](#) vind je veel fotomateriaal waarrond je kan brainstormen
- Reflecteer over integer en kwaliteitsvol handelen met [deze tool](#)
- [Video over kwaliteitsvol handelen](#)
- Maak als team een risicoanalyse: meer ogen geven meer perspectief
- Breng de risico's in kaart: vooraf maar ook achteraf, documenteer zaken die (bijna) fout liepen
- Bekijk je omgeving door de ogen van een kind

Extra hulp nodig?

Instrumenten aangereikt door Opgroeien om een risicoanalyse te maken:

- De actielijsten: zie externe documenten
- De 3 A's van risicoanalyse: zie hierboven

Ondersteuning bij het maken van risicoanalyse:

- www.mentesvzw.be (specifieke doelgroep)
- VVSG (lokale besturen)
- Pools gezinsopvang (aangesloten onthaalouders)

Opgroeien

Ondersteunende materialen voor
een kwaliteitsvolle werking
(+ gebruiken risicoanalyse van Kind
en Gezin)

👉 [LINK](#)

Actielijsten

- Maken ook gebruik van actielijsten om risico's in kaart te brengen
- In samenwerking met Kind en Gezin: zie extra map

Brandveiligheid

- [App om lokalen te screenen op brandveiligheid](#)
- [Handleiding \(VVSG\)](#)

Risicoanalyse in de praktijk; werkinstrument/handleiding

- Hervorming sinds januari 2024: van "zo veilig mogelijk" naar "omgeving die gezond is en zo veilig als nodig". Zie extern document "aan de

slag met werkinstrumenten uit de kinderopvang"

- Voornamelijk gericht op beleid; wat moet je in je risicoanalyse opnemen (tot vorig jaar), welke punten zijn belangrijk om naar te kijken; lezen om zicht te krijgen op groter geheel

5 bouwstenen voor een risicoanalyse

- Veiligheid
- Gezondheid
- Speciale aandacht voor...
- Referentiekader
- Rekening houden met aanverwante onderwerpen (telefoon, brandveiligheid...)

Oplossingsgids

- Mogelijke antwoorden op hoe omgaan met bepaalde risico's
- Gids zelf (nog) niet gevonden!

Speelmakers – Loose parts play

➔ [SITE SPEELMAKERS](#)

➔ [LOOSE PARTS: INFOGRAPHIC](#)

Meerwaarde van Loose Parts

[Zie link](#)

- Kern = risico's en speelkansen afwegen!
- Risico's = Op 3 vlakken een afweging maken
  - Welke loose parts bied je aan en welke niet?
  - Hoe bied je het materiaal aan?
  - Welke begeleiding is er?
- Kijk naar de kinderen
  - Geven eigen uitdagingen vorm: bouwen risicocompetentie op
  - Geef vrijheid binnen een kader om te ontdekken en leren
- Verzamelen verhalen van goede praktijken

Kind & Samenleving

👉 **LINK**

Nadenken over risico's en speelkan- sen: hoe doe je dat?

[Speelse posters over het creëren van speel-
ruimtes](#)

- Risico's zijn niet verboden; het moet wel altijd gaan over aanvaardbare risico's
- Hoe nadenken over risico's: de wetgeving laat toe dat de uitbater zelf alle veiligheidscontroles doet
- Risicoanalyse in stappen
  - Gevaren detecteren: wat zijn mogelijke gevaren?
  - Risico inschatten: wat zijn de precieze risico's die vasthangen aan de gevaren? wat is de ernst van het gevaar? hoe waarschijnlijk is het dat het gebeurt?
  - Risico's evalueren: bepalen of de risico's aanvaardbaar zijn of niet.

- Zie hiervoor ook p. 32-34 van [dit handboek](#). Ook nadenken over speelwaarde is nodig in deze stap
- Als je oordeelt dat het risico toch onaanvaardbaar is: voorzien van (organisatorische) preventiemaatregelen, toezicht en administratie risicoanalyse

Meer informatie

- [Handboek](#)
- [Veiligheidsgids 'natuurspeelomgeving'](#)
- [Vorming en informatie-activiteiten over veiligheid speelterrein](#)

➔ Extern document “speeltip risicovol spelen”

Risicovol spelen?

Als een situatie voor jou, een kind, een collega of ouder/voogd risicovol aanvoelt. Gaat gepaard met onzekerheid en exploratie

De speelbank maak een opdeling tussen

- Aanvaardbare risico's nemen
- Inzetten op risicovol spelen is niet hetzelfde als risky business

In het document wordt verwezen naar verschillende bronnen:

- Vormingen aanvragen
- Leesmateriaal
- Luistermateriaal
- Tools en methodieken voor teams om aan de slag te gaan

8 vormen van risicovol spel komen aan bod:

- Spelen op hoogte
- Spelen met snelheid

- Spelen met gevaarlijke voorwerpen
- Spelen op gevaarlijke plekken
- Stoeispelen
- Spelen met impact
- Spelen uit het zicht
- Plaatsvervangen risico

Acht voordelen voor kinderen worden genoemd:

- Welbevinden op de wip
- Angst overwinnen
- Betrokkenheid torenhoog!
- Grenzen verleggen
- Rekening houden met elkaar
- Leren uit ervaring
- Risicocompetentie
- Veilig spel

Drie voordelen voor ouders/voogden:

- Aangenaam verrast
- Ervaringskansen
- Ouders inspireren

En zeven voordelen voor begeleiders

- Bewuster bezig
- Geruster en positiever
- Uit je comfortzone
- Verrast
- Ergonomischer
- Krijgt meer inzicht over jezelf
- Behoort nu tot de club zo veilig als nodig!

10 tips om in te zetten voor risicovol spelen: aan de slag!

- Risicovol spelen, da's spelen he
- Go for it
- Maak risicovol spelen tot een vast deel van je werking
- Weet waarover je spreekt
- Creer een uitdagende omgeving die 'zo veilig als nodig' is, dus met aanvaardbare risico's op maat van elk kind
- Ondersteun elk kind op maat
- Documenteer > leer
- Spread the word!
- Share-care-dare
- Stretch je grenzen!

EXPLO
LABO